

ગુલશને બાહાર અફઝા.

ઉર્દૂ

નઈ દરીઆઈ ઇન્દર સભા.

નાલીફ કીયા.

હુસેનમીઆ મુતખ્ખલુસ બ “ઝરીફ”.
કદીમ ઇન્દરસભાએ અમાનતસે ઈન્તે ખાખ કરકે,

શીઅર.

નાટક લખ અયે ઝરીફ તગશે નયે નયે;
કીરસે કદીમ લયે યે તમાશે નયે નયે.

મુંખઈ.

સુબોધપ્રકાશ પ્રેરમે છાપા લયે.
ઈ. સ. ૧૮૮૬. સને હીજરી ૧૩૦૩.

કીમ્મત દો આને છે પાઈ.

ખાસ ખબર.

નીચલા ખેતો નામે નતિજાએ અરમત, ઉર્ફે રન્ને
 શહત યાને આર્મેશ માલવશ; અન્નમે સખાયત, ઉર્ફે
 ખાદશાહે ખોદાદોસ્ત; ગુલશને બેદાદ, ઉર્ફે શીરી ફરહાદ;
 ખ્વારકા ખુદા યાર, યાને મશહુર અલીખાખા જૌર ચાલીસ
 ચોરોંકા સરદાર; ઈસ્ક નવ બધાર, ઉર્ફે ચન્દ્રચદન મોહોયાર;
 ગુલશને બાધાર અફઝા, ઉર્ફે નઇ દરીઆઈ ઈન્દર સલા
 તેના બનાવનાર મુનશી ઝરીફ પાસેયા વેચાતા લઈ તે
 સંબંધીના તમામ હુકે મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસની
 કુંપનીએ પોતાને સવાધીન રાખ્યા છે વાસ્તે કોઇ છાપસે તે
 તેને કાયદા પ્રમાણે પુઝવામાં આવસે.

૫ નાટક સને ૧૮૬૭ કે પચ્ચીસવે કાયદેકે મુતાખીક દાખીવે રજી-
 ષ્ટર હુતા હપે જૌર ઈરકે તમામ હુકુક મેહેતા જમનાદાસ ભગ-
 વાનદાસકી કુંપનીને અપને કબ્જેમે રખાંમે હપે, ઇસ લીએ
 ઉન્હોકી ઇમ્મકત સીવા કીરીને છાપના નહી.

ઈશક દુરેરે બેબલા.

ઉપ

નહ દરીઆઈ ઇન્દર સખા.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

દરીયા.

(દીબલાઈ દેતા હબશી હબશનકા નાચ તે હુવે, આના શાહબદા
ગુલશામકા ઈરશાદ કરના હબશીકુ વાસ્તે સેજકે.)

પીલુ—લાવણી.

ગુલશામ— રાહ—લંગડી રંગત.

સુન અયે હબશી બાત હમારી બરલબે દરીયા પલંગ બીલા,
લાલો જવાહેર-ગોહર યાકુત જડે હોવે બેબલા,
અમ્મરનગરકા શાહબદા હું બલરે તબીબત લહેરાઈ,
બહેરે તરદદુબ-સમનદર મોતી સદક્કમે ભરલાઈ,
મહેર યાં ખુરશીદ જખી હયે વરલકી મેરે તમનાઈ,
હબાબ આસાં-હઝારોં વાહેં ચસ્મે તમાશાઈ,
“ઝરીફ” કે અફઝાલસે હાસીલ સયેરે સમનદરકી હયે ફેઝા,
લાલો જવાહેર-ગોહર યાકુત જડે હોવે બેબલા.

(દસ્તખસ્તા હો અર્જ કરના હબશીકા શાહાઝાદેસે
શાહાઝાદા ઇનઆમ દેકે રવાના કરના)

ભચેરવી—ગજલ.

ખુલખુલે શયેદાને ખોલા—તર્.

ગુલકામ—હશકકો પએદા કીયા જીસ રોઝસે પરવરદીગાર;
માહવ હયે સારી ખુદાઈ હશકમે લયેલુન નહાર—ઈશકકો.
ખાકસે ક્યા ક્યા કીયા હયે હશક યે રંગી નીયાં;
શુન્દ્યા ગુલ બરગો સમર નખલો ચમન બાદે બહાર—હશકકો.
ઈશકસે ખાલી ન દેખા, કોઈ શયે હમ અયે ‘ઝરીફ’;
બહેરોબર અરઝો સમાં ઝીરહો હયેવાં મુરગો માર—હશકકો.
(આરામ ફરમાના શાહાઝાદાકા છપરધટ પર પરીકા ઝાડ ફટકર
નીકલના ઔર અપની તારીફકી ગજલ ગાના.)

(પાના તીસરા દેખો.)

 હશક દુરરે ખેબહા અને ગુલશને બાહાર અફઝા (ઉર્ફે
નઈ ઇન્દર સભા) આ બન્ને ખેલો એકજ છે, માત્ર “સીનરી” માંજ
ફેરફાર છે, પેહેલામાં દરીયાના દેખાવો દેખાડવામાં આવે છે તથા
ખીજમાં જમીન ઉપરના દેખાવો દેખાડવામાં આવે છે, માત્ર બે
ગાયનો દરીઆઈ ઇન્દરસભામાં ઉસ્તાદ “ઝરીફ” હબશી હબશ-
નના વધારેલા છે, તે હમોએ આ ચોપડીમાં દાખલ કરેલા છે, અને
સારપછી પાના ત્રીજી બધાં ગાયનો “ઝરીફની” તાલીફ કીધેલી
ખન્નરાવાલી તથા ફરેક જતની રાગ રાગણી સાથની નવી ઇન્દર-
સભામાંના છે.

ગુલશને ખાહાર અફઝા.

ઉર્દૂ

નંદી ઇન્દર સભા.

તખ્તએ નાટક.

ગુલશમ..... પીસરે ગુલબરશાહ.

ઈન્દર..... શહેનશાહે પરસ્તાન.

સખ્તપરી..... પરયોંકી અફસર વ માઅશુકે ગુલશમ.

પુખરાબપરી

નીલમપરી.... } સભાએ ઇન્દરકી રક્સાસેં વ મુગનીએ.

લાલપરી..... }

લાલદેવ..... } ફરમાબરદારે રાબ ઇન્દર.

કાલાદેવ..... }

ચોખદાર—ખવાસ—દરબારી—રખત—વગએરાં.

મુકામ.

અખતરનગર—સંગલદીપ—પરસ્તાન.

ખાખ પહેલા—પરદા પહેલા.

ખગાચા.

(દીખલાઈ દેના ખાગખાંકા ફુલ ચુન્તે હુવે, આના શાહાઝાદે

ગુલશમકા ઇરશાદ કરના ખાગખાંકુ વાસતે સેબકે.)

પીલુ—લાવની.

રાહ—લંગડી રંગત.

ગુલ.—ખાંચેશ હયે અબ દીલકો હમારે આજ અયે માલી ધુલોંકી,
 રંગીન પલંગપર—ખીછા દે નર્મ ને લી ધુલોંકી,
 આપ મેરા ગુલઝારશાહા યૌર કહોતે હયે ગુલઝામ મુજેહ,
 નઝારએ ગુલ—સીવાયે નહી કાંહી આરામ મુજેહ,
 બહાર ગુલસે ગઘરને ગુલશન બના હયે મેરા બામ મુજેહ,
 ફઝલે ખુદાસે—મઅસ્સર હયે યું સુખહો શામ મુજેહ,
 સરખે તુરરા મેલીકા હયે હાતમે ડાલી ધુલોંકી—રંગ પલંગ.
 દીન હયે ગોયા ઇદ મુજેહ યૌર રાત ને હયે શબ બરાત હયે,
 સાગરો મીના—મોહીયા ચમનમે સાકીલી સાત હયે,
 હરયેક શીરી દહનકે ગોયા તદખખાતબી નખાત હયે,
 શીરા ચમનમે—રહા ઉસ ગુલકા હાતોમે હાત હયે,
 “ઝરીફ” રંગી બંયા નીકાલ તર્જ નીરાલી ધુલોંકી—રંગ
 (દસ્તબસ્તા હો અઝ કરના બાગબાંકા શાહઝાદેસે,
 શાહઝાદા ઈનઆમ દેકે રવાના કરના.)

બેહાગ—ગજલ.

ગયેરત ન આઘ તુજકો કુચ યાર.—તર્જ.

ગુલઝામ—સદ શુક આજ દીલપે નેહાયત સુર હયે;
 કોઠા હયે રક્ક ખુદ તજલીયે તુર હયે—સદ.
 પુર નુર દો જહાં કીયા અલાહને યે ક્યા;
 હર ઝરરા ખીચ દેખો ઉસીકા ઝહુર હયે—સદ.
 વોહ બાદશાહા ઝમીપે કીયા બાદશાહા મુજેહ;
 અફલાક પુશત ખમ કીયે પરીયાં હુઝુર હયે—સદ.

બાગે ઈરમસે લાલ મહલબી યે કમ નહી;
 વેા જાને જીરકે તાંહી લલા અકલો શહર હયે—સદ.
 આંખે ખુમાર નીન્દસે હયે મસ્ત અયે “ઝરીફ;”
 કોઠેપે જાકે અખ મુજેહ સોના ઝરર હયે—સદ.

(આરામ ફરમાતા શાહઝાદેકા છપર ઘટપર આના પરીકા
 તખ્તપર બેઠકર સચેર કરતે હુવે બાગમે જ્યાર અપની
 તારીફકી ગઝલ ગાના.)

અજબ સનમકી અદાયે દેખી હુવા હયે—તર્જ.

સ.—ખુદાકી કુદરત ન ક્યું અયાં હો હયે સખ્ઝ જોડા બદન ગુલાબી,
 નીસાર ક્યું કર ન હોવે મુજપર જહાંકે સારે ચમન ગુલાબી;
 પરી હું મંઝે સખ્ઝ નામ મેરા જો લેવે સોસન અગર ચમનમે,
 અજબ નહી હયે કે ગુલસા હોવે શયુક્તા ગુન્યે દહન ગુલાબી;
 હયે રંગ રૂપસે ગુલોંકુ રંગત હયે સખ્ઝ જોડેસે બર્ગ તાઝે,
 ગલેમે ગર હાર પેહેનો ગુલકા બને ગુલે નસ્તરન ગુલાબી;
 હયે ગુલસે રૂપે યે ઝુલ્ફ બીખરે તો અર્કકી જા ગુલાબ ટપકે,
 કે મીસ્લે ગુન્યા હો નાફા જીરમેસે નીકલે મીસ્કે ખુતન ગુલાબી;
 યે વસ્ફ ગુલર “ઝરીફકે” તબાઅકુ ગુલીસ્તાં બના દીયા હયે,
 ઉરસે મઝમુકુ પેહેનાયા “ઝરીફ” યે પેહેરન ગુલાબી.

(સખ્ઝપરીકી નઝર પડના શાહઝાદેપર.)

ભચ્ચેરવી—કુમરી.

હોરી બામનકી—તર્જ.

સખ્ઝપરી—ઈશક ધનસાંસે આગ બદનમે હમારે લગી;
 ખંજરે અબર દીલપે ચલી હુર પરીબી કીનારે લગી—ઈ.
 “ઝરીફ” હયે યે ઝમી શયુક્તા પસંદ ક્યા યે તુમારે લગી—ઈ.

(શાહઝાદેકે નઝદીક જાકે)

છલા પીલુ—ગજલ.

હુરોંકે હોશ ઉડતે હયે—તર્જ.

સખઝપરી—સોતા હયે નીંદમે યે અજબ નઉ જવાની હયે,
દેખી જહાંમે કોઈ નહી ઇસ્કા સાની હયે;
હસરત હયે દીલમે જાતી હું લેકીન “ઝરીફ” મન,
દીલદારકુ મંઝે દેકે યે છલા નશાની હયે.
(છલા પીનાહકે, ઉસ્કે શીરાકમે ગાના.)

ગુલુદ્દ પુર પેચમે દીલ અયેસા ગીરફતાર—તર્જ.

સખઝપરી—ઝ્યા કરં કોઇબી તદખીર નબન આતી હયે,
ગર મંઝે હુશીયાર કરં નીંદ તેરી જાતી હયે;
રખ હયે ગુલ ગુંચા દહન કદ હયે સરો નરગીસ ચસ્મ,
ઝુલ્ફ સુમ્મુલ હયે મગર મારસે બલ ખાતી હયે;
લે લાઉ બોસેબી બલાંઝેબી તસદુખ હો કર;
પર મુજેહ શર્મ હયા રોકકે સમજાતી હયે;
વસ્લકે વાસ્તે તદખીર ચેહી સુજ હયે;
દેખુ તકદીરને શીર ઝ્યા મુજેહ દીલખાતી હયે;
બેજકર દેવ સીયા ધરમે મંગા લઈ ઇસ્કો,
દીલે દીવાનેકુ ઇસ તરાહ યે લહેસાતી હયે;
છલા દે જાતી હું મંઝે ઇસ્કુ નશાની અયે “ઝરીફ.”
દીલ હયે બેચબેન મગર જાનબી ગભરાતી હયે.
(જાના સખઝપરીકા શાહઝાદેકુ છલા પહેનાકે વ હાથોંકુ બોસા દેકર.)

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

જંગલ.

(વાસ્તે એરકે આના રાજ ઇન્દરકા ઐર અદા કરના હમ્દે ખુદા)

પહાડી કીઝોટી—બંજરા.

હુઈ સુખહો નીકલ ગયા તારા—તર્જ.

ઈન્દર—શીરકતસે બારે તઆલા, તુ પાક હયે જલ્લો જલાલા;
કએ તરાહકી પએદા આલમ, જીત દેવ મલક બની આદમજી
કયા હુસ્ન પરીકા દુઆલા—તુ પાક.
તુ કીયા ઝમીકો ગુલશન, તારોંસે ફલકકુ રોશનજી;
દીયા શમ્સો કમરકુ ઉજલા—તુ પાક.
કર બાકસે ગુલકુ પએદા, ખુલખુલકુ કીયા શીર શયેદાજી;
કુમરીકુ તોક હયે દાલા—તુ પાક.
ઐર કાફમે મુજકુ ખુદાયા, પરીયોંકા શાહા બનાયાજી;
આરામો ચએનસે પાલા—તુ પાક.
હંએ કનીઝ કૌમે પરીયાં, જીત દેવ હંએ ઝેરે ફરમાંજી;
કીયા મરતલા મેરા આલા—તુ પાક.
તેરી નેહા નહી કુદરત હયે, હર શયસે અયાં સનઅત હયેજી;
પથ્થરસે આગ નીકાલા—તુ પાક.
કયા મોર વ હુશો પરીન્દે, સબ તેરે હંએ ખાલેક બન્દેજી;
કુલ જહાંકા પાલને વાલા—તુ પાક.
શાહોં પર લાવે તબાહી, બખ્શે હયે ગદાકુ શાહીજી;
આતશકુ ચમન કર દાલા—તુ પાક.

દી “ઝરીફકુ” ગોયાર્હ, તા કરે સખુન આરાઈજી;
કીયા તઓર “ઝરીફ” નીરાલા—તુ પાક.
(આઅદ તારીફ કરના ખુદકી)

પોલુ—અખીયાત.

રાખ હું મંએ કોમકા ઐર ઈન્દર મેરા નામ,
ખીન પરીયોંકે દીદકે નહી મુજેહ આરામ;
સુનોરે મેરે દેવરે દીલકો નહી કરાર,
(હાજેર હોના લાલદેવ ઐર કાલેદેવકા રૂબરૂ રાખકે
મોઅદ્દખ ખડે રેહેના.)

જલદી મેરે વારતે સભા કરો તૈયાર;
તખ્ત ખીલાવો જગમગા જલદીસે ઇરઆન,
મુજકુ શખ ભર બઓડના મહરીલકે દરમ્યાન.

બાબ પહેલા—પરદા તોસરા.

દગ્ગાર.

(દીખલાઈ દેના દરબારીયોંકા મએ દેવો ચોખદારોંકા
ઈન્દરકી આમદ ગાતે હુવે.)

ઝીંઝોટી—ગજલ.

કરકે તન્હા મુજેહ અયે દોસ્તો—તર્જ.

સભામે દોસ્તો ઇન્દરકી આમદ આમદ હયે;
પરી જમાલોંકે અફસરકી આમદ આમદ હયે—સભામે.

ખુશીસે રહે રહે લાઝીમ હયે સુરતે ખુલખુલ;
અબ ઇસ ચમનમે ગુલેતરકી આમદ આમદ હયે—સલામે
ફરોગે હુસ્નસે આંખોકો અબ કરો રોશન;
ઝમીપે મહેરે મુન્વરકી આમદ આમદ હયે—સલામે.

(આના ઇન્દરકા લીખાસે ઝરરીન પહેને હુવે ઐર

બએઠના તખ્તપર, સર ઝુકાના દરબારીયોંકા

બરાએ તસલીમ બાઅદ ઇન્દરકા ગાના.)

મેરા સંગલદીપમે મુલકોં મુલકોં રાજ,

જ મેરા હયે ચાહતા કે જલસા દેખું આજ;

લાવો પરીયોંકો મેરી જલદી જા કર હાં,

બારી બારી આન કર મુજરા કરે યહાં.

(જના કાસેદેવકા ઐર બેઆના પુખરાજપ-

રીકુ ઐર ગાના પુખરાજપરીકા.)

જલા પીલુ—ગજલ.

પુખરાજપરી—ગાતી હું મંએ ઐર નાય સદા કામ હએ મેરા;

આફ્રાકમે પુખરાજપરી નામ હએ મેરા—ગાતી.

ફંદેસે મેરે કોઇ નીલકને નહી પાતા;

ઈસ ગુલશને આલમમે બીછા દામ હએ મેરા—ગાતી.

મંએ લાખકી દો લાખકી પરવા નહી રખતી;

કાફંકા ખજના અજ ઈનઆમ હએ મેરા—ગાતી.

કહેતે હંએ જહાંમે જસે ઈનસાં ગુલો સુખુલ;

વો રૂખ હએ વો ગેસુએ સીયાહ ફાંમ હએ મેરા—ગાતી

બદ મરત મુજેહ દેખકે હોતી હએ ખુદાઈ;

માઅમુર મંએ હુસ્નસે કયા જામ હએ મેરા—ગાતી.

ઉસ્તાદકુ દેતી હું દવાંચે દીલો જાંસે;
 યે કામ જહાંમે સહરૌ શામ હયે મેરા—ગાતી.
 (તઆરીફ કરના ઇન્દરને પુખ્તશબ્દપરીકી
 ઔર દરખવાસ્ત કરના નીલમપરીકી.)

પરજ કાલીંગડા—કુમરી.

ઈન્દર—પુખ્ત રીઝાયા નાચકે ગાકે, પહેલુમે મેરે બચેઠ તુ આકે—ખુ.
 ખુશ હુઘ તુજસે મહશીલ સારી, અબ હયે નીલમ પરીકીબારી.
 (જાના કાલેદેવકા ઔર લાના નીલમપરીકા.)

જીલા પીલુ—ગજલ.

નીલમપરી—હુરોંકે હોંશ ઉડતી હયે ઉડનેકી શાનપર;
 નીલમપરી હયે નામ મેરા આસમાનપર—હુરોંકે.
 અલ્લાહકે કરમસે જમાનેમે હયે ઉરજ;
 શુકતા હયે સર ફલકકા મેરે આસ્તાનપર—હુરોંકે.
 ઇનસાંકી ક્યા હયે અસ્લકે પુતલા હયે ખાકકા;
 જીન ખેલ જાતે હયે મેરી ઉલકતમેં જાનપર—હુરોંકે.
 નીલમકા ચુમચાટકે આંખોપે રખતે હયે;
 શોહરા હયે મેરા જૈહરીયોંકી દુકાનપર—હુરોંકે.
 ઉડતે નહી હયે મેરી નજકતપે કીસકે હોશ;
 રખતે હયે પુલ લાય ચુલીસતાંમે કાનપર—હુરોંકે.
 ઉસ્તાદને ઝમીપર ખુલાકે દીયા હયે નામ;
 કયું કર રહે ન મેરા દમાગ આસ્માનપર—હુરોંકે.
 (તઆરીફ કરના ઇન્દરને નીલમ પરીકી ઔર દરખવા-
 સ્ત કરના લાલપરીકી.)

જીલા—કુમરી.

ઇન્દર—દીખા ચુકી તુ કરતબ સારે, પહેલુમે અબ બએઠ હમારે—દી.
કીયા સભામે તુને નામ. અબ હયે લાલપરીકા કામ—દીખા.
(જાના કાલેકેવકા ઔર લાના લાલપરીકા.)

જીલા—ગજલ.

લાલપરી—ઇનસાંકા કામ હુસ્નપે મેરે તમામ હએ;
જેડા હએ સુખ લાલપરી મેરા નામ હએ—ઇનસાંકા.
યાકુત જર ખરીદ હએ સરકારકા મેરે;
નોકર અકીક લાલ બદખશાં ગુલામ હએ—ઇનસાંકા.
આશકકુ કલં કરતી હું અબરકી તેગસે;
દીન રાત મુજકો ખુન બહાનેસે કામ હએ—ઇનસાંકા.
પોશાક મેરી સુખ હએ મુખડા હએ ચાંદસા;
દેખો શક્રમે રાતકો માહે તમામ હએ—ઇનસાંકા.
સોખીપે મેરે હોતે હએ મુરગે ચમન હલાલ;
હર ગુલકો જીસ્ત બાગે જહાંમે હરામ હએ—ઇનસાંકા.
ઉસ્તાદ અન્જમનમે રહે સુખ ર મુદામ;
અલાહસે દુવાંએ મેરી સુખહો શામ હએ—ઇનસાંકા
(તાઅરીફ કરના ઇન્દરને લાલપરીકી ઔર દરખવાસ્તા
કરના સખ્જપરીકી.)

પીલુ—કુમરી.

ઇન્દર—કાઠી રાત મજેહમે સારી, બએઠ મેરે પહેલુમે ખારી—કા.
બહોત લડાઇ તુને જાન, અબ હએ સખ્જપરીકા ધ્યાન—કા.
(જાના કાલેદેવકા ઔર લેઆના સખ્જપરીકા.)

જીલા—ગજલ.

સખજપરી—માયમુર હું શોખીસે શરારતસે ભરી હું;
 ધાની મેરી પોશાક હયે મંએ સખજપરી હું—માયમુર.
 ક્યા અસ્લ હયે સખજેકી મેરી હુસ્નકે આગે;
 શીશેજસે ખુશ રંગ ઝમરઝદસે ખરી હું—માયમુર.
 લે લેતી હું દીલ આંખ ફરીસ્તોંસે મીલાકર;
 ઇનસાં હયે બલા ક્યા મેંનહી જનસે ડરી હું—માયમુર.
 શોખલા હયે લલુકા હયે ગજળ હયે મેરા ગુસ્સા;
 જલજળએ પરીગદ જો મે ગર્મ જરી હું—માયમુર.
 જીન્દા ન રખેગા મુજેહ સુન લેગા જો રાજ;
 શેહઝાદાએ ગુલશંમકી સુરતપે મરી હું—માયમુર.
 વો શમઅ મંએ પરવાના હું વો સર્વ મંએ કુમરી;
 વો ગુલ હયે જહાંમે મંએ નરીમે સહરી હું—માયમુર.
 ઉસ્તાદકે દમસે ચમને હુસ્ન હયે આખાદ,
 મંએ વાસ્તે તાઉસકે દાગે જીગરી હું—માયમુર.
 (આરામ કરતા ઇન્દરકા ઐર દેખતા સખજપરીને
 નજદીક જાકે આપદ કહેના ઇસ તરહસે.)

જીલા—પીલુ.

રાજજી તો સો ગયે દીઆ ન કુછ ઈનઆમ;
 જાતી હું મંએ બાગમે યહાં મેરા ક્યા કામ.
 (જાના સખજપરીને કાલેદેવકો બોલાકર.)

બાબ પહેલા.—પરદા ચૌથા.

રાસતા.

(આના સખ્જપરીકા કાલેદેવકો લીએ હુવે.)

જલા—પીલુ.

સખ્જપરી—સુનરે કાલે દેવરે તુ મેરી એક બાત;
આતીથી રાજકે ઘર મંએ આજકી રાત.
શહેન્શા એક બાંમપર સોતાયા નાદાન;
નૈયન કિસકા દેખકર નીકલી મેરી જાન.
ઉતરી અપને તપ્તસે તીર કલેજે ખાએ;
સોતાયા જો બેખબર હાથ પાઊં ફેચલાએ.
સુરત ઉરકી દેખકર દીલસે ગયા કરાર,
મુંદપર મુંદ મંએને રખાકીયા ખુબસા ખાર.
દીલ મેરા લગતા નહી મહરીલકે દરમ્યાન;
કાલેખ મેરા હએ યહાં વહાં હએ મેરી જાન.
ઉસકુ ગર તુ લાવે ઉઠાકર જલદી યાર;
લોંડી મંએ હો જાગીગી તેરી બે તકરાર.
(પતા પુછના કાલેદેવને સખ્જપરીસે.)

મજકુર—તર્જ.

કાલાદેવ—ઘરમે રાજકે હએ તુ સખ પરીયોંકી સરદાર;
તુજસે કર સકતા નહી હરગેજ મંએ ધનકાર.
તેરી ખાતેર હએ મુજેહ સખસે યહાં સીવા;
પતા બતા માઅશુકકા લાવું અબી ઉઠા.
(પતા બતાના સખ્જપરીને દેવકો.)

મજકુર—તર્જ.

સખ્જપરી—જ તુ સંગલદીપસે અખતરનગરમે હાં;
 સોતા હએ એક માહેર લાલ મહેલપર વહાં.
 છલા મંએ દે આઘ હું અપના ઉસે નીશાંન;
 સખ્જનગુંકી આખસે તુ ઉસકુ પએછાંન.
 (જના કાલેદેવકા શાહજાદેકો લાનેકે વારતે ઐર
 સખ્જપરીકા જના આગમે.)

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

બગીચા.

(લે આના કાલેદેવકા શાહજાદેકુ પલંગપર સોતે હુવે
 ઐર કહેના સખ્જપરીસે.)

ખમાંચ.

કાલાદેવ—લાયા શાહજાદેકો મંએ જાકે હીંદુસ્તાન,
 તુ અપને માઅશુકકો સખ્જપરી પએછાન.
 (જના કાલેદેવકા ઐર કહેના સખ્જપરીકા ખુશ હોકર.)

મજકુર—તર્જ.

સખ્જપરી—ચેહી શાહજાદા મેરા ચેહી હએ મેરી જાન,
 વે મેરા દીલદાર હએ મંએ ઇસપર કુરઆન.
 (શાહજાદાકા શાંના પકડકર હીલાના.)
 સોતે હો ક્યા બેખબર છોડ કે તુમ ઘરબાર,
 આંખે ખોસો લાડલે નીન્દસે હો હુંશીયાર.

(છુપળના સખજપરીકા શાહજાહેકા જગાકર ઔર ઉઠના શાહજા-
હેકા ધલરાકર કહેના આલમે હયેરતમે' પલંગપર બઝેઠે હુવે.

મજકુર—તર્જ.

ગુલશાંમ—કોઠા મેરા ક્યા હુવા છુટા કીધર મકાં,
સોતાથા મંઝે કીસ જગે આયા હાયે કહાં.
ના ઔ મેરે લોગ હઔ ના ઔ મેરી જા,
ખ્યાબ મંઝે હું દેખતા કે જાગ રહા હું યા.

(ઉતરના શાહજાહેકા પલંગસે ઔર કહેના આલમે ઇઝતેરામે.)

ભયેરવી—ગજલ.

ગુલશાંમ—ધરસે યહાં કૌન ખુદાકે લીયે લાયા મુજકો;
કીસ સીતમગારને સેતેસે જગાયા મુજકો.
હકને ક્યા ખ્યાબે પરેશાંન દીખાયા મુજકો;
નજર આતા નહી અપના ન પરાયા મુજકો.
તીન્દસે આંખ કીસીકી ન ખુલી કોઠે પર;
ઉઠકે મુજકે ન ચુંગલસે છુડાયા મુજકો.
હઔફ સદ હઔફ કીસીને ન ખબર લી મેરી;
ક્યા અઝીઝને મેરે દીલસે ભુલાયા મુજકો.
તાદમે મર્ગ અબ ઉમ્મીદ રેહાઈકી નહી;
કીસ બલામે' મેરે અલાહ ફસાયા મુજકો.
મુફ્તેસીકી કોઈ તદખીર બતાદો ઉસ્તાદ;
હયે બહોત ગરદીશે કીસ્મતને સતાયા મુજકો.

(મુતહૈયુર હોના શાહજાહેકા.)

બાપ પહેલા—પરદા છૂટા.

મહેલ.

(શાહનહેકા ચાતરફ દેખકર કહેના.)

બેહાગ—કુમરી.

ગુલશામ—મુજે કૌન ઘરસે લાયા યહાં;
 બતાવો યે કીસકા હયેગા મકાં—મુજે.
 સખ બીછડે કોઈ સંગ ન સાથી;
 અઝીઝેકો અપને મંઝે પાવું કહાં—મુજે
 દીલકા કીરકે હસ સુનાઈ;
 સરપર મેરે બાપ ન માં—મુજે.
 ઘરબનેકી આસ નહી હયે;
 પડી કીસ મુસીબતમે મેરી નાં—મુજે.
 ફસ ગયે હમ ઝાલીમકે ફદે;
 કોઈ ઉસ્તાદસે કહીયોરે હાં—મુજે.

(આના સખખપરીકા નાઝ કરતે હુવે ગુલશામકે તરફ ઐર
 તાઅનુબ કરના ગુલશામકા ઉસે દેખકર.)

જલા—પીલુ.

સખખપરી—દેખો તુમ મેરી તરફ ઘરકા મત લો નામ;
 લૌંડી મુજકે જનકર કરો યહાં આરામ.
 જો હોના થા સો હુવા જનકે બસ ખચેર;
 ચલો શીરો ખાવ પીવો કરો બાગકી સચેર.
 બતલાવો અળ હસ્થો નસખ ઐર તુમ અપના નામ;
 રહેતે હો કીસ કાંમમે હયેગા કહાં મુકામ.

મુલકાંમ—ખીલવતમે મંએ રહેતા હું અયેશ હએ મેરા કામ;
શાહાનદા હું હીંદકા નામ મેરા ગુતકાંમ.
તુ ઔરત કીસ કોમકી અપના નામ બા;
દોનો શાનોપર તેરે નીકલા હયે યે કયા.

સખપરી—કોમકી હુંગી મંએ પરી સમજ ન તુ હયેવાન;
એ દોનો પર હયે મેરે અયે મુરખ નાદાન.
રહેતી હું મંએ કાફમે સખપરી હયે નામ;
રાગ ઇન્દરકે વહાં નાય મેરા હયે કામ.

મુલકાંમ—જલદી એ બતલા મુજે દીતકો હયે વસવાસ;
મેરા આના કીસ તરક હુવા હયે તેરે પાસ.

સખપરી—તુજપર મંએ આશક હુઇ ચલતે ચલતે રાહ;
ઉકા મંગાયા યહાં તુજે બેજકે દેવ સીઆહ.
(ધભરાના ગુતકાંમકા દેવકા નામ સુતકર
ઔર મનાના સખપરીકા ઉસકો.)

ભએરવી—મસનવી.

સખપરી—સરપે આંખોપે કલેજેપે ખીકાવું તુજકો;
આ મેરે પાસ ગલેસે મંએ લગાવું તુજકો.
દીલોજાંસે મુજેહ ભાતી હયે અદાએ તેરી;
પાસ લા આંદસા મુંહ લુ મંએ બલંએ તેરી.
લેટ પહેલુમે મેરે ધરકુ મંએ આબાદ કરે;
તુજકો લીપટાકે ગલે વરલસે દીત શાદ કરે.

મુલકાંમ—વરલકી તેરી કસમ ધરમે હયે ખાના મુજકો;
ન ખબરદાર અબી હાથ લગાના મુજકો.

મુજકો નાદાંત સમજ દુર હો દાના હું મંએ;
 ક્રોમકી તુ જો પરી હયે તો સેયાના હું મંએ.
 ખેસ્વા તુજસી ઝમાતેમે ન હોગી જન્હાર;
 આપ બદનામ હુઘ મુજસે છુડાયા ધરખાર.
 ખેજકર દેવ મુજે ખીંચ બુલાયા તુને;
 આદમી જાદુકુ ફદેમે ફસાયા તુને

સખાપરી—ઝીંદગીકા હએ મજબ અયેસી મુલાકાતોમે;
 ચૌચલે મુજસે બધારો ન જરા બાતોમે.
 શુક અલાહકા કર લડ ગઘ કીસ્મત તેરી;
 મક બચક મુજસી પરીકાંહુઘ ઉલફત તેરી.
 તુજકો દીવાને નહી શમ જરી આતી હએ;
 ખ્યાબમેબી કંહી ઈતસાંકે પરી આતી હએ.
 દેખ પચતાએગા મેરા જો ખુરા દીલ હોગા;
 વરલ તુજકુ ન પરીકા કબી હાસીલ હોગા.

મુલકામ—ધરકે છુટનેકા હએ ગમ આહો ફોંગા કરતા હું;
 વરલકા વાયેદા ઇશ શર્તેસે હાં કરતા હું.
 સુની ઈન્દરકી સભા મંએને કહાંતીમે હએ;
 ઉરકા અરમાન તુજે જોશે જવાંતીમે હએ.
 ઔર જલસોકાતો હાં હીંદમેબી ચરચા હએ;
 નાચ પરીયોંકા કબી મંએને નહી દેખા હએ.
 સાથ અપને મુજે લે ચલકે વોજલસા દીખલા;
 રાગ ઈન્દરકે અખાડેકા તમાંશા દીખલા.
 સયેર મંએતેરે સખબ વાંકી જો ચેક ખારકર;
 છુટેછ શીર ન કબી વરલકા ઈનકાર કરે.

ઉમ્રભર પાસસે તેરે ન કબી જાઈ મંએ;
જો કહે તુ ઉસે આખોસે બળ લાઈ મંએ.

સખજપરી—અયેરી બાતોકાં ઝબાંપર નહી લાના અછા;
જન આફતમે નહી મુફત ફંસાના અછા.
દેતા ઇન્દરકે અખાડેપે અબસ જન હયે તુ;
સખ બેઅકલ હએ દીવાના હએ નાદાન હયે તુ.
અયેરી જ સએરકો ઇનસાન નહી ચલતે હએ;
વહાં મેરી જન પરીજાદકેપર જલતે હએ.
આફતઆ જાએગી તુજપર અરે એકઆનકે ખીચ;
આદમી જાદકાં કયા કામ પરસ્તાનકે ખીચ.
કોઇ રાજકુ ખબર જાકે લગા દેવેગા;
ફુંક દેગા વો મુજે તુજકુ જલા દેવેગા.
ન જલાએગા તો આફતમે ફસાએગા તુજે;
કએદ કરકે વો કુવે ખુબ ઝુકાએગા તુજે.

ગુલફાંમ—મંએ ન માતુંગા ન માતુંગા કબી બાત તેરી;
કામ કીસ રોજકે આવેગી મુલાકાત તેરી.
બાતજો અસ્લથી મંએ અકલસે પયેહાન ગયા;
બાએસ ઇનકારકા જાની મેરા દીલ જન ગયા.
તુ કીસી દેવકી ખીજમતમે વહાં જાતી હએ;
ઇસલીએ મુજકો સભામે નહી લે જાતી હએ.

સખજપરી—બાત હરગેજ યે ઝબાંસે ન નીકાલો સાહેબ;
હોશમે આવો જરા મુંહકુ સંભાલો સાહેબ.
દેવસે મુજકુ ખુરા કામ જો કરના હોતા;
આદમી જાદપે કીસ વાસ્તે મરના હોતા.

મંએ પરી હોકે ઔર અયેસેપે ફેદા જાન કરે;
એડી ચોટીપે મુવે દેવકુ કુરખાન કરે.

મુલદ્દામ—દીલ હરયેક શખ્સકા ફેદેમે ફસાતી હયે તુ;
અએ પરી યું મુજે ખાતોમે ઉડાતી હયે તુ.
સુખહો હોતી હયે મેરી જાન કોઇ આનકે ખીય;
લએરવી ચલકે સુના મુજકુ પરસ્તાનકે ખીય.
વહાં ન લે જાએગીતો હસ મુજર જાવુંગા;
આપ મંએ અપના ગલા કાટકે મર જાવુંગા.

(મુલદ્દામકા ખંજર નીકાલકર ખુદકા ગલા કાટને ચાહના, છીન
લેના સખ્જપરીને ઉસકે હાથસે ખંજરકુ ઔર ફેંકદેના
ઝમીનપર.)

સખ્જપરી—મુદતકી યાર ખરાબ અપની જવાની તુને;
હાએ અફસોસ મેરી ખાત ન માની તુને.
અબ મીત્રેગા ન અઝીજેસે ન મા ખાપસે તુ;
શેરકે મુંદમે મેરી જાન ચલા આપસે તુ.
થક ગએ હોટ કહાંતક અરે સમજાવું મંએ;
ચલ અઆડા તુને ઈન્દરકા દીખાલાવું મંએ.

(જાના મુલદ્દામો સખ્જપરીકા હાથ પકડે હુવે થોડી દુર તક.)

જુલા—પીલુ.

મુલદ્દામ—કીસ તરહ ચલતેપે તૈયાર મેરી જાન હું મંએ;
તુ પરીજાદ હએ ચાલાક ઔર ઇનસાન હું મંએ.
ઉડકે તુ જાએગી એક પલમે પરસ્તાનકે ખીય;
હાથ ફએલાકે મેં રહે જાઉંગા અરમાનકે ખીય.

કોઇ ઉડ ચલનેકી તદખીર બતાદે મુજકો;
 પર ફિરસી દેવકે તુ નૌચકે લાદે મુજકે.
સખ્જપરી—બહેકી બાતે ન કરો હોશમે આવો જની;
 ન પરીગદકુ બેપરકે ઉડાવો જની.
 (તાલી બખના સખ્જપરીકા ઔર નમુદ હોના હવાઈ તખ્તક.)
 થામલો પાયા મેરે તખ્તકા અગ્ન હાથસે તુમ;
 છુટ જના ન કહીં રાહમે પર સાયસે તુમ.
 મુજસે વાં ચલકે કોઇ બાત ન કહેના સાહેબ
 પીછે પીછે મેરે તુમ નાચમે રહેના સાહેબ.
 ગાકે ઔર નાચકે ખુત સબકુ બનાદુંગી મંઝે;
 તુજકો લેખકે દરખ્તોંમે છુપાદુંગી મંઝે.
 કીસી આદતમેં એકાએક અગર આના જની;
 યાદ રખતા કે મુજેહ શુલ ન જના જની.
 (બએઠના સખ્જપરી ઉપર તખ્તકે પએર પકડકર શુલકાંમકા
 લટક જના તખ્તકા ઉપર.)

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

દરબાર.

(નજર આના હન્દરકા તખ્તપર બએઠે હુવે મએ દરબારીયોંકે
 આના સખ્જપરીકા શુલકાંમકો લીએ હુવે ઔર
 પોશીદા કરના એક બાગુપર.)

છંદ.

સખ્જપરી—સભામેં બુલવા કર મુજે આપ કીયા આરામ;
 આઇ હું મંઝે શીર યહાં કરને અપના કામ.

કરને અપના કામ યહાં શીર હું મંએ આઈ;
 હુમરી છંદ ગજલકી જીમે ધુન હએ સમાઈ.
 સમા બંધેગા આજ જો મંએ જી ખોલકે ગામ;
 કહેંગે સબ ઉસ્તાદને ક્યા ક્યા ચીજ બનાઈ.

પરજ—હુમરી.

મેરી અંખીયા ફરકત લાગી;
 કહાં ગયો યાર કીધર ગઈ સખીયાં—અંખીયાં.
 નએનનમેં દીલદાર બસત હએ;
 એ અંખીયાં અલભાસ પરખીયાં—અંખીયાં.
 દેહ કુકત હએ જીયા તરપત હએ;
 પ્રીત લગાકે મજહ હમ ચખીયાં—અંખીયાં.
 બલબલ જાજી મંએ ઉસ્તાદ કે;
 બીચ સભાકે મેરી પત રખીઆં—અંખીયાં.

(આના લાલદેવકા શોઅએ ૩ સામને ઇન્દરકે શીકાવત
 દરના ગુલશાંમકે આનેકી.)

મસનવી.

લાલદેવ—મહારાજકો હક રખે શાદ કામ;
 નઈ આજ હયે અર્જ કરતા ગુલામ.
 મંએ ખાતાયા ઇસ દમ ચમનકી હવા;
 હકીકત આ દેખી કે હોશ ઉડ ગયા.
 શજર હએ પુરાના જો શમશાદકા;
 ગુઝર હએ વહાં આદમીઝાદકા.

નહી કરતી અરલા મેરી અકલ કામ;
વેા ઇનસાન હએ યાકે માહેતમામ.
ઉસે કોન લાયા યહાં અપને સાથ;
ઇસી શીકમે કબસે મલતા હું હાથ.

(મુખાતીય હોના ઇન્દરકા તરફ દરબાદીયોંકે સખ્નપરીઝ
કહેના લાલદેવસે આગમે યાસમે.)

અહુન્સ—મસનવી.

સખ્નપરી—નકર લાલદેવ ઇસતરહકે કલામ;
અરે બે મુરબ્બત જગાં અપની ધામ.
ખુદાકે ગળબસે જરા દીઝમે કાંપ;
ચુગલખોરકે મુંહકુ ઉસતોં હએ સાંપ.
પરીકી તરફ દેખ આદમક ન બન;
ખુરઘસે બાજઆ બ કોલે હસન.
કીસીકી બદી તુ ન કર અયેબ હએ;
કે ઉસકા ખુદા આમે મુલ ગયેબ હએ.
દીલે આશક ઇસ ખાતસે હીલ ગયા;
તુજે હાયે કમબખ્ત કયા મીલ ગયા.

(પુછના ઇન્દરકા ગળબમે આકે લાલદેવસે.)

મજકુર—તર્જ.

ઈન્દર—અરે દેવ તુ હએ એ કયા બક રંહા;
મેરે બાગમે કામ ઇનસાંકા કયા.
હુવા કીસ તરેહ યાં બશરકા ગુજર;
પરીન્દોં કે દહશતસે જલતે હએ પર.

કદમ રખ સકે જીનકી ઝ્યા જીન હએ;
 ફરીશતોં કી યહાં અકલ હએરાન હએ.
 કીસી દેવસે આશનાઈ ન હો; .
 પરી કોઇ સાથ ઉસકો લાઇ ન હો.
 ઉસે ખીંચ લા પાસ મેરે શીતાબ;
 કે ગુસ્સેસે હએ હાલ મેરા ખરાબ.

(જીના લાવદેવકા નજદીક ગુલશાંમકે ઐર પુછના ગુસ્સેસે
 ઉસકો ડરના ગુલશાંમકા ઉસે દેખકર.)

મસનવી.

લાલદેવ—બશર હએકે જીન હએકે સાયા હયે તુ;
 પરસ્તાનમે ઠયુંકર આયા હએ તુ.
 ઉઠા આંખ કર જલ્દ મુજસે બયાં;
 ખીઠાયા તુજેહ કીસને લા કર યહાં.
 ચમનકા કોઇ ગુલકે ખુટા હએ તુ;
 સીતારા વયા જનકે દુટા હએ તુ.
 પરીપર યે સયેદા તેરા દીલ હુવા;
 અખાડેમે ઇન્દરકા દાખેલ હુવા.
 મેરે સાથ ચલ જલ્દ અયે બેશકર;
 ખુલાયા હએ રાજ્દને અપને હુજુર.
 (લાના ગુલશાંમકો લાલદેવકા ખીંચતે હુવે રખર
 ઇન્દરકે ઐર અર્જ કરના.)

મસનવી.

લાલદેવ—હુજુરીમે હાજર હએ એ શોઅલેખુ;

મહારાજ સાહેબ નીચાહ રૂબરૂ.

બજા આપકા હુકમ લાયા ગુલામ;

ચમનમે પોહોચકર કીયા અપના કામ.

શજરકે તલેસે ઉઠાયા ઈસે;

સભાકી તરફ ખીંચ લાયા ઇસે.

કરા મએ ન કુછ ઈસકી ફરયાદસે;

ઉડા લાયા કુમરીકુ શમશાદસે.

સીતમ કીજીએ જો સજાવાર હએ;

ખડા દસ્ત બસ્તા ગુનાહગાર હએ.

(પુછના ઇન્દરકા ગુલશંમકા ગુરસેસે સબબ આનેકા.)

બહુસ--મસનવી.

ઈન્દર—અરે કોન હએ તુ તેરા ક્યા હએ નામ;

સભા તુને કી મેરી બરહમ તમામ.

તુજે લાયા યહાં કોન અયે બદ સીફાત;

બંધાં મુજસે કર જલ્દ એવારેદાત.

કીયા કરદ તુને પરસ્તાનકા;

ન ખઓફ આયા અપની તુજે જનકા.

મેરી સારી મહશીલકી લી આબર;

યહાં ધુરને આયા પરયોંકો તુ.

બતા હાલ આનેકા અયે દર્દ નાક;

જલાકર અબી વર ન કરદુંગા ખાક.

(અર્જ કરના ગુલશંમકા હાથ જોડ કર)

પીલુ—મસનવી.

મુલકાંમ--કહું કયા ફલકકા સતાયા હું મંએ.
 યહાં ખેત્ર કર જીપે આયા હું મંએ.
 પરી સખજ હએ જો અખાડેમે યાં;
 ઉસીકા હું દીવાના મંએ નીમજાં.
 સભાકી સદા ધ્રુમ સુનતાયા મંએ;
 ઈસી શીકમે સરકુ ધ્રુતાયા મંએ.
 ઓ આને લગી આજકી શય જો યાં;
 ભટકકર હુવા તપ્તમે મંએ રવાં.
 ખજાગે હુવા યાં ગીરફતાર હું;
 જો ચાહો સજા દો ગુનાહગાર હું.
 (દેખના ઇન્દરકા સખજપરીકી તરફ નીગાહ ગજબસે)

પ્રહ્લુન્સ--મસનવી.

ઈન્દર--અરી ઓ પરી સખજ ઓ ખે હયા;
 મેરે સામને જલદ આ ખેસવા.
 થુડી હએ તેરી જાત ખુનવાદ પર;
 કે આશક હુધ આદમી ઝાદપર.
 ખનાયા અરી તુને ઈનસાંકુ યાર;
 ખઠૌલે હસન સુન તુ અયે નામકાર.
 તેરા રંગ ગયેરતસે ઉડતા નહી;
 તુજે કયા પરીખદ જુડતા નહી.
 સભામે લગા લાઈ ઇનસાંકુ સાથ;
 તેરા અખ ગીરેખાં હએ ઔર મેરા હાથ.
 (મારને ચાહના ઇન્દર સખજપરીકુ છુડાના સભાને આજેજી કરકે.)

પરજ--કુમરી.

સખ--રાગજી ન કરે! કુદમ પે;

ખતા હુધ ખેશક બડી યે--રાગજી.

ભાડખતકે મારે હુવા કુસર;

ખતા બખ્શો મેહેર કરો મારારાજ--રા.

(અર્જ કરના સખજપરીકા ઈન્દરસે તર કુકાકર ઔર નાદીમ કરના
ગુલદાંમકા ગલે લીપટાકર.)

જીલા--મસનવી.

સખજપરી--જફા ઓ સીતમકી સખવાર હું મંએ;

હકીકતમે તેરી ગુનાહગાર હું મંએ.

અરે ક્યું મંએ વાંતુજસે કહેતીથી કયા;

ન માના મેરા હાએ તુને કહા.

બલામે પડા આપ બી ખેખતા;

મુજેબી અખાડેમેં રસવા કીયા.

કહાં ફેકે અબ દેખું રાગ તુજે;

ખુદાકુ મેરી જાન સોંપા તુજે.

ન જીતે હયેતો શીરબી મીલ જાએંગે;

નહીતો કીએકી સખ પાએંગે.

(કાલદેવકા દોનોકું જુદા કરના ઔર ગુલદાંમકા આહ બર કહેના.)

બ-નગરા.

ગુલદાંમ--મુજેહ ઈશક પરીને મારા. હયે લાહ ચલા બ-નગરા;

હયે ઈશકસે સખ કુચ પએદા, બુત્રબુલ હએ ગુલપર શએદાજી;

માઅશુક જુદા દીલપારા--હયે.

કોક હુનકા હએ ખેપારી, ખેએ હએ બદીલ દીદારીજ;
 બાઝારે મહોબત દારા—હયે.
 હયે હીરા કન્કર મોતી, તકદીર હએ મેરી સોતીજ;
 અબ છુટા અયેશ હમારા—હયે.
 હયે કંહા ફરીદું જમશીદ, નૌશીરવાં ખુસર જાવીદજ;
 કંહા તખ્ત સીકંદર દારા—હયે.
 કોઈ ઈસ્કકો દેખો પરકો, યા સન્ન્યા જુદા હયે ખોલોજ;
 હયે મતલબ દીલકા ન્યારા—હયે.
 આશક યે પડા આફતમે, માઅશુક રહી હૈરતમેજ;
 કહા “ઝરીફ” દીલ અફગારા—હયે.
 (પુખરાજ પરીકા આના ઔર ગુલશામકો સમજના.)

અંજારા.

પુખરાજ પરી—ઈસ ઇસ્કકુ હમ પએજાને સુન કહેતી હું દીવાને;
 યે ઇસ્ક કંહી પર ગુલ હયે, યે ઇસ્ક કંહી ખુલખુલ હયેજ;
 કંહી ખ્યાર ઇસ્કકુ જાને—સુન.
 યેક ઇસ્કકે ખાતેર હાયે, દીવાને ક્યા ક્યા બનાએજ;
 કોઈ મરજદ કોઇ ખુતખાને—સુન.
 હયે ઇસ્કસે સારી ખુદાઇ, હર શયમે હમે નજર આઈજ;
 સબ ઇસ્કકે હંયે અફસાને—સુન.
 ગરઝઈકે “ઝરીફ” હયેઆફત, આશકોંપે લાતાકીયામતજ;
 વોહ શમઅ હયે હમ પરવાને—સુન.
 (નીલમ પરીકા આના ઔર ગુલશામકો સમજના.)

ખંજરા.

નીલમપરી—યે ઇશકકા હયે કારખાના, આખાદ કરે વએરાના;
 ના હોંદુ મુસલમાં કાફેર, હયે ઇશકકા મઝહબ નાદેરજ;
 કયા ઉએરો હરમ લુતખાના—આખાદ.
 યે ઇશક ગલા કટવાએ. યે ઇશક હયે સુલી ચડાએજ;
 મનસુર હો યા મસ્તાના—આખાદ.
 હર શયમે ઇશક ભરા હયે. સગ ઇશકસે પએદા હુવા હએજ;
 કયા શમાઅ ઓ કયા પરવાના—આખાદ.
 જો ઇશકકી દરીયા પાયા, વહાં અક્કલકો અપને બહાયાજ;
 દુર દાના હુવા મેરગના—આખાદ.
 હયે “ઝરીફકા” યે કહેના, જો આશક હયે ઓ જનાજ;
 દાના હો રહે દીવાના—આખાદ.

(ગુલશામકા ગીલા કરના અપની કીરમતકા.)

ભએરવી—ગજલ.

બુલ બુલે શયેદાને પુછા ગુલસે યું રોજો--તર્જ.

ગુલશામ—તુ નકર અપને લીએ તદગીર અપને હાથસે;
 કામ કરતી હએ તેરા તકદીર અપને હાથસે--તુ નકર.
 ગજસે કર રામ રામ ઐર શેખ સાહેબકુ સલામ;
 હકને ખીચી હએ હરએક તસવીર અપને હાથસે-તુ ન.
 કલ્બ અપના સાફ કરલે સુના રૂપા હએ યેહી;
 ફેંક દે પારસકે તંછ અકસીર અપને હાથસે--તુ નકર
 કલ્બ પર મજનુકે જાવે લયેલી ગર દામન કશાં;
 લાશ નીકસેગી કફનકુ ચીર અપને હાતસે--તુ ન કર.

દામને આલુદા હએ ખામુશ હોતો કયા અજબ;
 પાક કરદે હઝરતે શખ્ષીર અપને હાથસે—તુ ન કર.
 સખ્ખપરી—હયે યેહી ઉમીદ બસ મુજકો ખુદાકી જાતસે;
 ઓ બચાને વાલા હએ દરગેક બલા આજ્ઞતસે—આસરા
 નેકે પએશાની પે હયે ઓ પેશ આતા હયે “ઝરીફ;”
 ઈસ્કકી મુશકીલ હો હલ મુશકીલ કુશાકે હાતસે—આસરા.
 (ગુલદામકા સખ્ખપરીકો સમગનતા.)

બંજરા.

ગુલદામ—ઉલ્હતમે તેરે માહપારા, બન જતા હું બંજરા;
 દરીયાએ ઈસ્કમે વલા. ડાલા હું કદમ ખીરમીલાજ;
 કબ દેખે હયે મીલતા કીતારા—બન.
 ફરહાદકે સરકું ફેડા. મજનુંકુ ન જતા છોડાજ;
 યુસુફકું કુવેમે ઉતારા—બન.
 નલ દમનકા હાલ અયાં હયે, ઐર રાજ હીર કંહા હયેજ;
 મોહના બટાઉકું મારા—બન.
 મનસુરકું મારહી ડાલા, ઐર શમ્સકી ખાલ નીકાલાજ;
 હો “ઝરીફસા” આવારા—બન.

(કહેના ઇન્દરકા લાલદેવસે ગુલદામકી ગીરફતારીકે લીએ)

બ્રહ્મસ—મસનવી.

ઈન્દર—અરે દેવ કર કરદ બેદાદકા,
 મકડ હાથ ઇસ આદમી જાદકા.
 કુવા ઓ જો હએ કાફમે પુર ખતર,
 અબી જાકે ઉસમે ઇસે કયેદ કર

પરી સપ્ન હએ જો યે આગે ખડી,
ખતા કી હએ ઇસ બેસવાને ખડી.
સો તુ નોચકર ઇસકે પર ચીર ખાલ,
અખાડેસે મેરે અબી દે નીકાલ.
હડાતી શીરે ખાક યેહ કુળક,
ના આયે હમારે કબી રૂબરૂ.

(બખ્શીસ ચાહના ઇન્દરસે ગુલફાંમો સપ્નપરીકી
સખ દરખારીયોને)

કહયાન—ગજલ.

અંદર ઝમીકે ઇસ્ક હયે ઇસ્ક આસમાનમે.—તજ્જ:
સપ્નપરી—લો આખરી યે સપ્નપરીકા સલામ હયે;
રાખકા દેવ પરીયોંકા મજરા સલામ હયે—લો.
ઈન્દર—ચલ તુ નીકલ યહાંસે અલેકમ સલામ હયે;
શરમીંદા તુજસે મેરી યેહ મદશીલ તમામ હયે—લો.
પુખરાળપરી—તકસીર અદ્રવ ઇસ્કકા નાદર મકામ હયે;
મંચે નચોશ બેખુદીકા યે લગરેઝ જામ હયે—લો.
નીલમપરી—મહારાજ ઇસ્ક અકલમે ઝગડા મુદામ હયે;
હમ આજીઝે ગુસ્સેકા કરના હરામ હયે—લો.
લાલપરી—કુદરત ખુદાકી દેખો મદારલ મહામ હયે;
ઇનસાન દેવ જીતો પરી લાકલામ હયે—લો.
કાલાદેવ—કરના ખતા મચાફ રહે નેકનામ હયે;
યે અઝ કરતા આપકા કાલા શુલામ હયે—લો.
લાલદેવ—તાઝીર દેના જો કરે બેરાહ કામ હયે;
ઝરખુલ મસલ યે કહેના મેરા ખાસો આમ હયે—લો.

ઈન્દર—પર છીન લેકે છોડે ચે બદ ખીરામ હયે;

ના કામ ચે “ઝરીફ” રહે સુખ્હો શામ હયે-લો.

(જાના સખ્જપરીકા ગુલશામકુ સાત લીએ, ઔર લાલદેવકા

ઉરકો લેઆના. ઔર ગુલશામકા ગાના સખ્જ-

પરીકી જુદાઇમે.)

છલ —ગજલ.

ઈસ આતશે ઉલ્કતને ક્યા આગ લગાડી—તર્જ.

ગુલશામ—જબસે દીખા ગઈ રખે રોશનકી ઓ ઝલક;

નરગીસકી તરલા અપની ખુશી રહે ગઇ પલક—જબસે.

પહેચાયા મેરે હાલ કો હયે હયે યહાં તલક;

ચે કીસકા બદલા તુને લીઆ આજ અયે ફલક—જબસે.

અફસોસ હાયે તુને કીયા મુજપે ક્યા સીતમ;

અયે ચખં અબ જુદા હુવી મુજસે મેરી સનમ—જબસે.

(હુકમ દેના ઈન્દરકા લાલદેવકો ગુલશામકો કચેદ કરનેકે લીએ.)

પરજ--કુમરી.

તોહે દાલુ અન્નખમે શામો સહર--તર્જ.

ઈન્દર—ગયા હુકમ મેરા અયે દેવ ખીસર;

જા ડાઝ કુયેમે દેર ન કર--ગયા.

આગ લગાદે સોલા ભડકા દે;

મુખતાર હયે તુજો ચાહેસો કર-ગયા.

જલદ યહાંસે ઇસ્કુ તુ લેખ;

તાકે “ઝરીફ” ના હો ખમર-ગયા.

(ગુલશામકા આહો જરીસે સખકો સત્રામ કરના.)

ભયેરવી—મુસ્તેઝાદ.

ક્યા ઝુલ્મ પડા હાથરે હમ હોનોકે ઉપર—તર્જ.

ગુલશામ—જાતા હું ક્યેદખાનેમે દરબારકુ સલામ;
જનકુ પરીકુ દેવકુ સરદારકુ સલામ;
આહત પરીકી મુજકુ ઝુકાઇ હયે આહમે;
યુસુફકુ ઔર મીસરકુ બાઝારકુ સલામ;
બાગે ઇરમસે જાતા હું પુરબાર દસ્તમે;
ગુલકુ કલીકુ નરગીસે ખીમારકુ સલામ;
મઝહબ હયે ઇસ્કકા મેરી મીલત જુનુસે હયે;
દહરો હરમકુ કાફિરો દીંદારકુ સલામ;
ઝીન્દાંમે લાલદેવ મુજેહ લેયલા “ઝરીફ”;
ઇન્દરકુ બઝમકો મેરે દીલદારકો સલામ.
(લે જાના લાલદેવકા ગુલશામકુ ખીંચતે હુવે)

બાબ હુસરા—પરદા હુસરા.

રાસ્તા.

(આના સખ્તપરીકા ઔર ગુલશામકી જુદાઈમે ગાના.)

ભયેરવી—ગજલ.

મરતી હું તેરે હીજમ અયે યાર ખબર લે—તર્જ.

સખ્તપરી—મરતી હું જુદાઈસે અયે ગુલશામ ખબરલે;
બેચએન હું અયે રાહતો આરામ ખબરલે-મ.

જા હોટાંપે આઈ હયે નીકલ જાએગી દમમે;
 આ સુખહો ન દેખેગા સરે શામ ખબર લે-મ.
 ઉમીદે મુલાકાતમે બાકી હયે મેરા દમ;
 મર જાગી પચતાએગા નાકામ ખબરલે-મ.
 ઈનસામે વફાઈ નહી મરાહુરે જહાં હયે;
 પર તુજપે નહી હયે મેરા ઇલાજામ ખબરલે-મ.
 જોગન હો ભટકતી હું “ઝરીફ” દીલે નાલાં;
 દરપયે હયે મેરે ગરદીશે ઐયામ ખબર લે-મ.
 (આના કયેક પરીયોંકા ઔર કહેના સખઝપરીકા.)

ખન્નરા.

સખઝપરી—અયે પરીઓ બતાવો ખુદારા, હયે કંહા ગયા ખન્નરા;
 મંએ હુંડને ઉરકુ જાગન, બનકે શીરતી હું બનબનજી;
 કોયલસા કરતી પુકારા—હયે.
 જંગલ જંગલ મંએ ભટકું, યા પાહાડપર સર પટકુંજી;
 સાહરામે શીરી આમારા—હયે.
 કબી મોમસા મંએ ગલતી હું, કબીશમઆસીફતજલતીહુંજી;
 કબી ચશમ બની ફવારા—હયે.
 ગુલશામકી દેખો જુદાઇ, જોગન હયે પરીકુ બનાજી;
 હયે હશકે “ઝરીફ” નઆરા—હયે.
 (યાકુત પરીકા ઉરકો સમજના.)

ખન્નરા.

યાકુતપરી—અયે જોગન મત હો અવારા, જા હુંડ તેરા ખન્નરા;
 મદરાસસે તા હીંફુકતાં યા રમોશામ બદખશાંજી;
 યા અજમમે બદખ ખુખારા—જા હુંડ.

યા ચીનો ચગલ ધરાંમે, યુગદાદ મીસર તુરાંમેજ;
 યા યમનમે હોગા બીચારા—જા હુંડ.
 શીરાજ ઔર કાબલમે, યા મુલકે અરબ કાબલમેજ;
 આંખોંકા તેરે તારા—જા હુંડ.
 કલકત્તા લખનો કશમીર, યા દેહેલી પીશાવર અજમેરજ;
 પંજબ વો મુલતાં સારા—જા હુંડ.
 નેપાલ જાલપુર લાહોર, ભોપાલ મથુરા ઇંદોરજ;
 યા સુરત દખ્ખન સારા—જા હુંડ.
 યાં સીન્તે બનારસ જાવે, યા દવારકાંમે પાવેજ;
 મકકેમે કર તુ પુકારા—જા હુંડ.
 ગુજરાત બરોડા બીંગલુર, કોકનસે લે તા મએસુરજ;
 યા પુનાં દેખ સીતારા—જા હુંડ.
 કલ્યાની તલોજા કરન, યા ભીમડી અંબબધ તોરન;
 નાટકોમે હોગા કન્નરા—જા હુંડ.
 યા પાસ “ઝરીફ કે” જાવે તો કિસ્કા પતા મીલજાવેજ;
 નહીં જુલા તુજકે ખારા—જા હુંડ.

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

જંગલ.

(આના લાલદેવકા ગુલશાંમકો જનજીરોંમે જકડે હુવે લેકર કુવેમે
 કએદ કરનેકે લીએ ઔર ગુલશાંમકા યાદે માઅશુકમે ગમ
 કરના.)

બેહાગ પરજ--મરસીયા.

ગમ જદા માહ આયા અઝીને--તજ.

ગુલફામ--ઈસ્ક ક્યા બદ બલા હયે ખુદાયા--હાએ,

ઈસ્કને ચે મુસીયત દીખાયા--હાએ,

ઈસ્કને ઝુલ્ફમે લા ફસાયા--હાએ,

ઈસ્ક ચાહે ઝકનમે જુકાયા--હાએ,

ચે બગુયમ બદોલ આશનારા,

હાલે ઝારમ બ આહો ફેં ગારા,

હાએ કીસ્મત--વાંએ આફત,

અપના હોગા ઈસ્ક રાહ બર,

હાએ દીલબર વાએ દીલબર હાએ--ઈસ્ક.

ક્યા કહું હીન્દકા મંએ ફસાના--હાએ,

વો ચમન ચોર મરનદ શાહાના--હાએ,

હયે કંહા તખ્ત ઓ ખુસ રવાના--હાએ,

નાઝ અંદાઝ હરના હસાના--હાએ,

ઝાકીરે માહવે રૂએસ્ત સનમા,

બે ખુદો ખુદ ખુદા દીદ અઝમાં,

હાએ કીસ્મત--વાંએ આફત,

“ઝરીફ” આશક બોલા યુકર,

હાએ દીલબર વાએ દીલબર હાએ--ઈસ્ક.

(લેખના લાલદેવકા ગુલફામકો ખીચતે હુવે કુવેમેં.)

બાબ દુસરા—પરદા ચૈથા.

જંગલ.

(સખ્જપરીકા આના ચૌર ગાના.)

ભચ્ચેરવી—ગજલ.

અયે મુજ રમ્મ ગયા સરે સરવર કંહા કંહા—તર્જ.

સખ્જપરી—જોગન મંચે બનકે દુડી અરે દીલબર કંહા કંહા;
 હમરા લે શીરા દીલે મુઝતર કંહા કંહા-જો.
 દયેરો હરમમે મોખીદો ગીરબ કનીશતમે;
 વોહ ખુત સમજકે ચુમી હું પથ્થર કંહા કંહા-જો.
 કોહો જખતમે દશતમે સાહરામે શહેરમે;
 ગઘ લે હવાએ શોકમે સર સર કંહા કંહા-જો.
 દીલમે જીગરમે સીનેમે પહેલુમે ચશમમે;
 લીખી હુવી હએ સુરતે દીલબર કંહા કંહા-જો.
 આહુ કે તરહા તખ્ખતો ચીનો ખતા ખુતન,
 શીરવાઈ બોએ ઝુલ્ફે મોઅમ્મર કંહા કંહા-જો.
 મકતલમે રનમે કર બો બલા કરલ ગાહમે;
 હો સર બ કફ ગઘ હું સીતમગર કંહા કંહા-જો.
 બાગે ઈરમમે જન્નતો ખુલ્લો બેહેસ્તમે;
 કુમરી હો દેખી રશકે સનોબર કંહા કંહા-જો.
 દેવાંમે જીન્નો પરયોંમે ન જોહ કાફમે;
 જોગન હો છાન મારી હું મંદીર કંહા કંહા-જો.
 નાટકમે મીલહી જયેગા ગુઝકામ અયે “ઝરીફ;”
 શીરવાયા મુજકો ગુનબદે અખઝર કંહા કંહા-જો.

(કાલાદેવકા આના ઔર જોગનકુ દેખકર ચલે જના.

આમદ જોગન ગાકે ચલે જોના.)

સખઝપરી—મંએ તો બન બપેડી જોગન;

બીર માયા ઉનેહ કીન સૌતન--મંએ.

અખતર પીઆસે યું જા કહીઓ;

રએન કડી તારે ગીન ગીન--મંએ.

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

દરબાર.

(આના કાલેદેવકા રખર ઇન્દરકે ઔર તાઅરીફ કરના જોગનકી.)

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ—ખુદા રાજગુફા રખે શાદમાં;

જો જાન બખ્શીતો ખોલું જખાં.

પરસ્તાનમેં જોગન યક આઇ હએ,

ખલાયેક સખ ઉસકી તમાશાઇ હએ.

વો હએ નાયતી ગાતી ઇસ આનસે;

કે જીન સદકે હોતે હએ સોગનમે.

મલી હએ લભુત ઔર અફશાં સુની;

ન દેખી હયે જોગન ન અએસી સુની.

(હુકુમ દેના ઇન્દરકા મુશતાફ હોકર.)

મજકુર—તર્જ.

ઇન્દર--ન કર દેર અએ દેવ બેહરે ખુદા;

અખાડેમેં મેરે ઉસે જલ્દ લા.

મંએ દેખું વો જોગન હએ કીસ શાનકી;
 પરી હએ વયા કીરમ ઇનસાનકી.
 કીસી દેવ જીનકી સતાર્થ ન હો;
 મેરે પાસ ફરયાદ લાઇ ન હો.
 ન લાએ વો કુછ ઓર દીલમે ખ્યાલ;
 દીખાએ મુજે આક્રે અપના જમાલ.
 (જાના કાલેદેવકા તસલીમ કરકે.)

.ખાખ દુસરા—પરદા છૂંકા.

.જંગલ.

(આના સખ્ખ પરીકા શીરાકે ગુલકામમે ભટકતે હુવે.)

ભયેરવી—ગજલ.

હોતા હયે કોઇ આનમે અખ કામ હમારા—તર્જ.

જોગન—મીલતાં નહી કીસ જાએ દીલારામ હમારા;
 હએ બર્કસા તડપે દીલે ના કામ હમારા-મી.
 સર મારતી પથરયે હું અયે શેખ બીરાહમન;
 અખતક ખુતે સંગીન હુવા રામ હમારા-મી.
 માનીંદે સખા રંગે ચમન શર્મસે ઉડ જાએ;
 ગર સયેર કો આ જાએ ગુલન્દામ હમારા-મી.
 મરતી હું ખબર લે મેરે અયે રસ્કે મસીહા;
 દુરીમે ન હોજાએ કંછી કામ હમારા-મી.
 મંએ ખાર સમજતી હું યે ગુલઝારે જહાંકુ;
 જખ તક ન ‘ઝરીફ’આ મીલે ગુલકામહમારા-મી.
 (આના કાલે દેવકા ઓર પએગામે ઇન્દર સુતાના.)

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ—અરી જોગન અબ દીલમે હો અપને શાદ;
 કીયા હએ તુજેહ રાગ ઈન્દરને યાદ.
 કીસીસે તેરા સુન લીયા હએ જો હાલ;
 મુલાકાતકા શૈક ઉસે હએ કમાલ.
 મેરા દેર કરના ઉસે શાક હએ;
 તેરે નાય ગાનેકા મુશતાક હએ.
 મુરાદ અબ તેરે દીલકી બરઆએગી;
 જો માંગેગી વો ચીજ મીલ જાએગી.
 ન શીર ઉમ્ર બર તુ ડરેગી સવાલ;
 વો યક દમમે કર દેગા તુજકો નેલાલ.
 (જવાબ દેના જોગનકા કાલે દેવકો
 તઆનો લગાવડસે.)

મજરુર—તર્જ.

જોગન—યે ખાતે ન લાના જખાંપર કબી;
 ફકીરોંસે અછી નહીં દીલ લગી.
 બકા વો મેરા દેને વાલા હુવા;
 ખુશામદતસે મુંહ તેરા કાલા હુવા.
 ફકીરોં કો દૌલતકી પરવા નહી;
 યહાં હર કે અફજલમે કયા નહી.
 જો ગાનેકા રાગ તલબગાર હએ;
 તો યાં કાસ કો ચલનેમે ઈનકાર હએ.
 (જાના જોગનકા કાલે દેવકે સાથ.)

બાબ દુસરા—પરદા સાતવાં.

દરબાર.

(આના કાલેદેવકા જોગનકો લીએ હુવે.)

પંચમ—મસનવી.

કાલાદેવ—માધારાજ કીજો ઇધર અબ નીધાલ;
 યે જોગન હએ હાજર બહાલે તબાલ.
 મીલા કીસ ખરાબીસે ઇસકા નીશાં;
 હુવા મંએ પરસ્તાંમે હરસુ રવાં.
 બહોત જલદ ખીદમતમે આયા હું મંએ;
 અખાડેમે જોગનકો લાયા હું મંએ.
 અજબ ખુશ ગુલુ હયે યે ઝોરા જબી;
 હિઝાતી હયે જંગલેમે કયા ભગેરવી.
 હરયેક તાન પર લોટ જતા હયે હુ;
 સુના હોગા ગાના ન યેસા કબી.
 (પુછા ઇન્દરકા જોગનસે.)

મજકુર—તર્જ.

ઈન્દર—અરી જોગન અયે દર્દકી મુખતેલા;
 ફકીરોંકા કયું ભેસ તુને લીયા.
 શીદાકીસપે હએકીસપે શયેદા હએ તુ;
 કોઇ આદમી હયે પરી યા હયે તુ.
 કહાંસે યહાં તેરા આના હુવા;
 કે મુશતાક સારા ઝમાના હુવા.
 કીસે ધુંડતી શીરતી હએ કુબકુ;
 હિઝાતી હએ કયું ખાક જંગલકી તુ.

સુના અપના ગાના મુજેલબી ઝરા;

સુના ભચેરવી છેડ યા જોગીઆ.

(જવાબ દેના જોગનકા ઇન્દરકો બગમ.)

મજકુર—તર્જ.

જોગન—માહારાજ પુછો ન જોગનકા હાલ;

ફકીરોંકા દીલ દદંસે હચે નીઠાલ.

મેરા મુજસે માઅશુક હચે છુટ ગયા;

મેરા રાજ ઇસ દેસમે' લુટ ગયા.

યહાં દુંડને ઉસકો આધ હું મ'ચે;

બી રોગન હું ગમકી સતાધ હું મ'ચે.

સુનાતી હું ગાના જો હયે મુજકુ યાદ,

અજબ કયા જો મીલ જાયે દીલકી મુરાદ.

અગર રાગસે ગયેર હો દીલકા હાલ;

ન જોગનકા રદ કીજએગા સવાલ.

ઝીંજેટી—હુમરી.

પરદેસન જુગની—તર્જ.

ઈન્દર—સુન આત હમારી જોગન, મતવારી પીઆરી જોગનની-સુ.

અબ મુજકુ સુના તુ ગાના. મહાર ઓ દીપક રાના;

ભેરવી સુના બા માના, યા બીહાગ પીઆરી મોહનની-સુ.

ટપ્પા ઓ તીલાના ધુરપત, ઠોમરી ગજલ હો યા ગત;

હોરી અસંત બા ફરહત હયે સુખ હ બાહારે ગુલશનની-સુ.

જો માંગેગી દર્ડીગા તુજકુ, ચૌર નાય દીખાદે સખકુ;

કુચ ગાના સુનાદે મુજકુ, દીખલાદે બાહારે જોખનની-સુ.

યે દૌલત હસ્મત કુરબાં, યું કહા “ઝરીફિ” હયેરાં;

તેરે હુસ્નપે સદકે પરીયાં, આફત હયેગઅહયેચીતવનની-સુ.

મરસીયા.

રાહુ—મુસ્તેઝાદ.

જોગન—સુનીએ અહવાલ માહારાજ જે હયે મેરા;
 દીલ દોપારા—અન્નરા.
 હો ગઈ હું અકેલી એ બે આસરા;
 અબ ખુદારા—અન્નરા.
 ચાહતે મુજકું ધરસે નીકાલા;
 યાદમે ઉરકે જપતી હું માલા;
 હયે “ઝરીફ” દીલ અફગાર જે માજરા;
 ગયા પીઆરા—અન્નરા.

(ઇન્દરકા ઉરકો જવાબ દેના.)

મજકુર—તર્જ.

ઈન્દર—હાએ અફસોસ અન્નરા જોગન તેરા,
 હો પીઆરા—ગમકા મારા,
 જુલ્મસે આહ કીસકે બતંગ આ ગયા,
 અયે ખુદારા—સુયે સાહરા.
 યા ગયા સુયે હીન્દુસ્તાં એ,
 યા ગયા ચીન યા ઇસ્ફેહાં એ,
 યા ગયા સુયે બંગાલા અયે દીલરૂબા,
 તેરા પીઆરા—અન્નરા.
 હાએ અફસોસ અન્નરા જોગન તેરા,
 આ ગયા રૂમ યા શામકુ વો નીકલ,
 દીલ હયે બેકલ—કયું ગયા ચલ.
 યા મીસરમે ગયા હોગા એ બર મહલ,
 યાકે કાબલ—યાકે અબલ.

યા ગયા હોગા ઈરાનો તુરાં,
 યાકે તાતાર યાકે બદખ્શાં,
 હોગા શીરાઝ કંદહારમે બરમલા,
 યા ખુખારા—બન્નરા
 હાથે અફસોસ બન્નરા જોગન તેરા,
 યાકે કરામીર યા સીંધકુ ખસ્તા હાલ,
 યાકે ભોપાલ—યાકે બંગાલ,
 યાકે લાહોર મુલતાંનકુ ખુશ ખેસાલ,
 યાકે નેપાલ—પહોંચા હર હાલ,
 યા ગયા લખ્નો દેહેલી પીશાવર,
 ગ્યાલી સયેલાનસે હો શનાવર,
 ખાસ લાંડન વીઢાયતકુ પહોંચા હયે જન,
 દીલ દો પારા—બન્નરા.
 હાથે અફસોસ બન્નરા જોગન તેરા,
 હુંદરાબાદ મધરાસ સુરત વતન,
 યાકે પટ્ટન—યા હાથે કોકન,
 અહમદાબાદ ગુજરાત પુના દખન,
 સુન અયે જોગન—ઉસ્કા મસ્કન,
 આગરા યાકે મથુરા જળલપુર,
 યાકે અરકાટ બીંગલુર મહેમુર,
 યાકે પંજબ મલખાર. યા માલટા,
 યા સીતારા—બન્નરા.
 હાથે અફસોસ બન્નરા જોગન તેરા,
 અયે “ઝરફિ” હઝીન કહતે હંચે ખાસો આમ,

મુજકુ બદનામ—સુખ તા શામ,
 દાવએ શેર ગાઈ હયે મુજકુ હરામ,
 અકલકે ખામ—દેતે દુશનામ,
 દોસ્તાં સુનકે હોતે હએ દીલશાદ,
 દુશમના ક્યું ન હો ગમસે બરબાદ,
 હર સખુન હયે “ઝરફિ” દીલ અફગારકા,
 ક્યા . સફારા—બન્નરા.
 હાએ અફસોસ બન્નરા જોગન તેરા.
 (ગાના જોગનકા શીરાકે યારમે)

ભએરવી—કુમરી.

જોગન—કહાં ગયો શાહબંદા જાની પ્યારા;
 દીલ તડપેરે હમારા—કહાં ગયો.
 વાકા પતા કહી લાગત નાહી;
 દુડ શીરી બન સારા—કહાં ગયો.
 (ખુશ હોના ઇન્દરકા દેના ગીલોરી પાનકી જવાબ
 દેના જોગનકા મહગુજ હોકર.)

નસર.

જોગન—પાન લેકે ક્યા કંઈ કીસી સખજ રંગકા ધ્યાન હએ,
 હડીયાં ચુના હએ બદન ધાને પાન હએ.
 ઇસ્ક લહુ પીપી કે રંગ લાયા હએ,
 શીરાકને કલકા ખીડા ઉડાયા હએ.
 ગીલોરી લીએ મુજે ક્યા તકતા હએ,
 ફકીરોંકા મુહ કૌન કીલ સકતા હએ.

જોગન—કહાં ગયો શાહબંદા જાની પ્યારા,

ખીન જનીકે ઇન નયેનનમેં;

રએન દીન અંધીઆરા—કંહા.

(દુઆરા ખુશ હોના ઇન્દરકા ઔર હાર દેના ઔર જવાબ દેના જોગનકા)

નસર,

જોગન—હાર જુહાર નલુંગી દીલકો ખાર હએ.

અપના ગુલ ઓઝર ગલેકા હાર હોતો અહાર હએ.

કંહા ગયો શાહઝાદા જની પીઆરા;

જોગન—જ્યાનમે જએસી સુખ મહરીયા;

તડપત હોગા પીઆરા—કંહા.

(રાજા ઇન્દરકા ખુશ હોકે તીસરેખાર રમાલદેના ઔર કહેના જોગનકા)

જોગન—રમાલ ઉનેલ દીજએ જો તંગદસ્ત હયે,

ફકીર અપની કમલીમે મસ્ત હયે,

છસ્કકી ગરમીને મારા હયે.

પશમીનેસે કીનારા હયે,

રાજાકે દોરમે પલ્લેસે આઈ હું,

જો માંગુસો પાઊં—કંહા ગયો.

કોઇ કહે ઉસ્તાદસે જાકે,

તુમરે દમકા સહારા—કંહા ગયો.

(કૌલ દેના ઇન્દરકા જોગનકો શાદ હોકર ઔર

જાહેર હોના છુપે હુવે લીયાસસે જોગનકા)

ભએરવી—ગજલ.

સજ્જપરી—હોતા હએ કોઇ આનમે અબ કામ હમારા;

ઇનઆમમે દીજે હમે ગુલશાંમ હમારા—હોતા,

અબ ચાહસે યુસુફકો નીકલવાવો હમારે;

ધુટતા હએ અંધેરેમેં દીલારામ હમારા—હોતા.
 આશકને તેરે માંગ લીઆ રાગસે તુજકો;
 દેઆએ કોઈ ઉસકો યે પએગામ હમારા—હોતા.
 આ જાએ અગર યાર તો છાતીસે લગાલું;
 સીનેમે તપા હએ દીલે ના કામ હમારા—હોતા.
 અપ્પ વસ્ત્રકે લુટેંગે મજેહ ખલકમે એ ખઓફ;
 આગાઝસે ક્યા ખુખ હયે અન્નમ હમારા—હોતા.
 મંગવાઈએ શાહજહેકો અપ્પ દેર ન કીજે;
 નામ આપકા હો ખલકમેં ઔર કામ હમારા—હોતા.
 અલ્લાહી મદદગાર હએ હર હાલમે ઉરતાદ;
 કર સકતી હયે ક્યા ગરદીશે અઈયામ હમારા—હોતા.

(ફરમાના ઇન્દરકા લાલદેવસે ગુલશાંમકી રેહાઇ કે લીએ.)

ઇન્દર—

આસાવરી—મસનવી.

અરે લાલદેવ ઇસતરફ જલદ આ, બડા મુજકો જોગનને ધોકા દીયા.
 બનાવટ કીથી સારી જાદુગીરી, નહી આદમી હએ યે સખજપરી.
 કસે ઝરકી ખ્વાહેશ ન યાં લાઇથી, છુડાને ગીરફતારકો આઇથી.
 કબીઇરકો મીલતા ન વો ગુલ ઓગર, મગર કોલ હારા હું મંએતીનબાર.
 નીકાલ અપ્પ કુવેસે તુ ગુલશાંમકો, હવાલે કર ઇસ નેક અન્નમકો.
 (જાના લાલદેવકા સર પીટતે હુવે ઔર લાના ગુલશાંમકો ઔર
 બગલગીર હોના આશકો માઅશુકકા.)

ભએરવી—ગજલ.

અખજપરી—કહેરયા હીજર ક્યામતથી જુદાઈ તેરી;
 ખાલેકને મુજે શકલ દીખાઇ તેરી.
 હયે મુલપે મલી બાલ હએ સરકે બીખરે;
 ઇસ ઇસ્કને ક્યા શકલ બનાઇ તેરી.

સખજપરી—મુખે હોના થા જો કુછ હો ગયા ઉસકા નહી ગમ;
હો ગઈ ક્યેદ મુસીબતસે રેહાછ તેરી.

ગુલશામ—મંઝે તેરે હાથ લગા તુ મેરે ફાંદમે ફસી;
મેરા મતલબ હુવા ઉમ્મીદ બર આછ તેરી.

સખજપરી—હયે તમન્ના યે મેરે દીલમે કે અબ હશ્ર તલક;
ફજલે ઉસ્તાદસે દેખુ ન જુદાછ તેરી.

(મીલાના હાત ગુલશામો સખજપરીકો રાજા ઇન્દરને આ ખુ-
શી આર મુખારક્યાદ ગાના સભોને ખુશવકતીમે.)

ભચેરવી—ગજલ.

સખ—શાદીએ જુલ્લએ ગુલશામ મુખારક હોવે;
અયેશો અશરતકા સરનજમ મુખારક હોવે.
બાદ મુદતકે હસીનોકા નસીબા જગા;
ફરશ રાહતપે અબ આરામ મુખારક હોવે.
સર્વ કુમરીકુ સજાવાર હો ખુલખુલકો ગુલ;
હમકુ યે સર્વે ગુલનદામ મુખારક હોવે.
પી ચુકે ખુને જીગર હીજરમે જી ભરભરકે;
શરબતે વસલકા અબ જામ મુખારક હોવે.
હુર જાતકો મુખારક હો ફલકકો તારે;
બાગકો ગુલ હમે ગુલશામ મુખારક હોવે.
છીને શાહાઝાદાકુ અબ રાજા ન હમસે ઉસ્તાદ;
યે અમાનત સલરો શામ મુખારક હોવે.

ત મા મ શુદ.

મેહુતા જમનાદાસ ભગવાનદાસની કુંઝમે પ્રગટ કરેલાં પુસ્તકો.

શાળોપયોગી પુસ્તકો.

૩. આ. પૈ.

સેન્ડવુર્ડ મર્ટનના મિનિંગ (૧૫૦ પાનાના)...	૦—૧૨—૦
રોયલ સ્કુલ પ્રાઇમરના મિનિંગ...	૦—૪—૦
રોયલ રીડર નં. ૧ લાના મિનિંગ...	૦—૬—૦
રોયલ રીડર નં. ૦ પીઝના મિનિંગ...	૦—૮—૦
રોયલ રીડર નં. ૨ ત્રીજાના મિનિંગ...	૦—૧૦—૦
રોયલ રીડર નં. ૩ ચોથાના મિનિંગ...	૦—૮—૦
રોયલ રીડર નં. ૪ પાંચમાના મિનિંગ.	૦—૧૨—૦
લાવર્ડ કૃત પ્રાઇમરના મિનિંગ (મોટા)...	૦—૪—૦
લાવર્ડ કૃત અંગ્રેજી બીજી ચોપડીના મિનિંગ..	૦—૬—૦
દ્વારસી આમાદન નામાનો અં. ગુ. તરગુમો...	૦—૨—૦
શાળોપયોગી કોષ્ટકો...	૦—૧—૦

વારતાઓના પુસ્તકો.

સુડા બોતેરી...	૩—૦—૦
ગીરધર કૃત રામાયણ...	૨—૮—૦
બાળધર આખ્યાન...	૧—૮—૦
મોટા ઓખાહરણ...	૧—૮—૦
મૃદાલસા આખ્યાન...	૦—૮—૦
સ્ત્રી વીલાસ ગરબાવળી...	૦—૮—૦
દલપત અને ધનપાળની વાર્તા...	૦—૨—૦
સર્જનતા મેળવવાના સાધન...	૦—૨—૦
પાર્વતી લક્ષ્મીનો સંવાદ...	૦—૧—૦

ઉરદુ હરદ્માં છાપેલાં પુસ્તકો.

ગઝલર (યનજરા.)...	૦—૧—૦
ફઝા (ઉર્દૂ નઇ ઇન્દર સલા)...	૦—૨—૬
...	૦—૨—૬
ફઝા આદશાહે ખોદાદોસ્ત)	૦—૫—૦
પૈસ ચોર	૦—૩—૦

નાટકના પુસ્તકો.

ચંદ્રસેન ને ચંદ્રપ્રભા નાટક...	૮—૦
છેલ સેલાણી અને વિક્રમ ચરીત્ર નાટક...	૬—૦
તમાશાએ નતિજાએ અસ્મત...	૬—૦
ચંદ્ર ચંદ્રીકા નાટક	૬—૦
માલીની નાટક...	૬—૦
અન્નમે સખાવત (ઉર્ફે બાદશાહે ખોદાદોસ્ત)...	૫—૦
ચંદન મલ્યાગરી નાટક (ત્રીજી આવૃત્તિ)...	૪—૦
તમાશાએ ચાંદબી...	૪—૦
તોલકાએ દીવક્રોશા (ઉર્ફે નઈ ઈન્દર સભા)...	૩—૦
સોળને અસર અથવા મોહન દુઃખદર્શક...	૩—૦
નકશે સુલેમાનીનો ઉરદુ ખેલ	૩—૦
ગુલશને બાહાર અફઝા (ઉર્ફે નઈ ઈન્દર સભા)...	૨—૬
મઝહુએ હરક (ઉર્ફે બકાબલીઓ તાજુલમુદક)...	૩—૦
હરક નવ બાહાર (ઉર્ફે ચંદ્રબદન મોહીયાર)...	૨—૦
નંદરાગ્ન અને સતિ સુલોચનાના ગાયનો...	૨—૦
ધ્રુવ આખ્યાનના ખેલમાં ગવાતાં ગાયનો...	૧—૬
રસીકાનો અતિ રમુજ ફારસ...	૧—૦
નવા હરિશ્ચંદ્ર તારામતિના ના. ગવાતાં ગાયનો...	૧—૦
નવા નળદાયકાંતી નાટકમાં ગવાતાં ગાયનો...	૦—૯
તોલકાએ દીવક્રપત્રીર ગાયન (ના. ત. બનગરા)...	૦—૯
વિધવા દુઃખદર્શક (વાંદાનો વરઘોડો)	૪—૦
સવાઇ કમનો રમુજ ફારસ...	૧—૬
ચાલાક શકરબી તથા ગુરજની ગડબડનો ફારસ...	૧—૩

એ સિવાયે દરેક જાતની નાટકોની, વારતાઓની, અંગ્રેજી, ગુજરાતી ચોપડીઓ મળાશે; જરૂરયાનથી લેનારને કમીશન વાલુંજ માટે આપવામાં આવશે. નોટપેડી કાગળ લીધામાં આવે.

મેહતા જમનાદાસ ભગવાનદાસ

મૈનેગર—જમનાદાસ

રેકાર્ડ—મુંબઈમાં

